

5.6. Շրջակա միջավայրի աղտոտվածության մշտադիտարկում

5.6.1. 2017թ. շրջակա միջավայրի մշտադիտարկում: Ըստ ՀՀ բնապահպանության նախարարության տեղեկատվության, ՀՀ շրջակա միջավայրը 2017թ. ունեցել է հետևյալ բնութագիրը.

5.6.1.1. Օդային ավազանի որակի մշտադիտարկում: 2017թ. ՀՀ բնակավայրերի օդային ավազանի որակի ակտիվ նմուշառմամբ մշտադիտարկման միջոցառումներ են իրականացվել 16 ստացիոնար դիտակայաններում և պասիվ նմուշառման 217 դիտակետերում: Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման միջոցով վերցվել է օդի 17 130 փորձանմուշ, պասիվ նմուշառման դիտակետերից՝ օդի 19 364 փորձանմուշ, Երևան և Ալավերդի քաղաքների ավտոմատ դիտակայանների միջոցով ածխածնի մոնոքսիդի, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի օքսիդների պարունակությունների որոշման համար կատարվել է համապատասխանաբար 330 814 և 122 380 դիտարկում:

Դիտարկման համակարգում ընդգրկված ՀՀ բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները, 2017թ.

	Դիտակայանների և դիտակետերի ընդհանուր քանակը, <i>միավոր</i>	Վերահսկվող նյութեր	Փորձանմուշների քանակը, <i>միավոր</i>	Վերահսկվող նյութերի միջին տարեկան ՍԹԿ-ների գերազանցումը, <i>անգամ</i>
ք.Երևան	53	ընդհանուր փոշի	344 598	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի օքսիդներ		
		ածխածնի մոնօքսիդ		
		գետնամերձ օդոն		
ք.Գյումրի	25	ընդհանուր փոշի	2 836	2.2 անգամ
		ծծմբի երկօքսիդ		ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Վանաձոր	27	ընդհանուր փոշի	5 606	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		1.6 անգամ
		ազոտի երկօքսիդ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Ալավերդի	45	ընդհանուր փոշի	128 871	1.7 անգամ
		ծծմբի երկօքսիդ		2.3 անգամ
		ազոտի օքսիդներ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ածխածնի մոնօքսիդ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Հրազդան	18	ընդհանուր փոշի	2 780	1.8 անգամ
		ծծմբի երկօքսիդ		ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Արարատ	13	ընդհանուր փոշի	1 566	1.2 անգամ
		ծծմբի երկօքսիդ		ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ	548	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ	744	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Չարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ	975	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Մարտունի	10	ծծմբի երկօքսիդ	688	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
գ.Սյունիք	9	ծծմբի երկօքսիդ	476	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

	Դիտակայանների և դիտակետերի ընդհանուր քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերի միջին տարեկան կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Ծաղկաձոր	15	ընդհանուր փոշի	2 511	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
գ.Ամբերդ	1	ամոնիակ	269	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, նիտրատ իոն	794	...
		քլոր, նիտրատ, սուլֆատ, ամոնիում իոններ և 21 քիմիական տարրեր	269	

Ծաղկաձոր քաղաքի տեղումներում (ձյուն, թաց ձյուն, անձրև) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունը, 2017թ.

մգ/լ

Վերահսկվող նյութեր	Չափման միավոր	Միջին ամսական և միջին տարեկան կոնցենտրացիաներ											
		հունվար	փետրվար	մարտ	ապրիլ	մայիս	հունիս	օգոստոս	սեպտեմբեր	հոկտեմբեր	նոյեմբեր	դեկտեմբեր	տարեկան
Զրաձնային ցուցիչ	-	6.83	5.79	6.03	6.91	6.90	6.91	7.03	6.81	6.36	6.48	6.03	6.55
Նիտրատ իոն	մգ/լ	2.41	2.90	1.78	2.98	1.73	1.58	2.43	2.65	1.42	1.58	2.73	2.20
Սուլֆատ իոն	մգ/լ	3.64	1.38	2.03	3.86	2.51	1.56	3.17	2.83	2.55	2.13	4.15	2.71
Քլորիդ իոն	մգ/լ	4.41	2.31	1.01	0.78	0.56	0.34	0.65	1.22	0.30	0.88	0.94	1.22
Ֆտորիդ իոն	մգ/լ	0.04	0.02	0.03	0.01	0.04	0.01	0.02	0.01	0.01	0.01	0.01	0.02
Ամոնիում իոն	մգ/լ	1.640	1.018	1.164	1.942	1.271	1.139	1,547	1.206	0.673	0.724	1.252	1.234
Էլեկտրահաղորդականություն	մկՍմ/սմ	69.7	24.0	19.9	47.7	38.1	21.5	50,1	41.1	17.4	23.5	28.3	34.7
Ընդհանուր ֆոսֆոր	մգ/լ	0.77	0.05	0.01	0.02	0.06	0.03	0,04	0.03	0,03	0.01	0.02	0.10
Նատրիում	մգ/լ	3.08	1.68	0.68	0.46	0.50	0.30	0,58	1.08	0,17	0.58	0.55	0.88
Կալիում	մգ/լ	3.82	0.93	0.28	0.45	0.33	0.22	0,70	0.47	0.14	0.29	0.31	0.72
Կալցիում	մգ/լ	1.73	0.83	1.26	5.38	3.46	1.98	6,66	3.39	1.74	1.38	2.00	2.71
Մագնեզիում	մգ/լ	0.428	0.266	0.226	0.393	0.297	0.123	0,398	0.814	0.146	0.279	0.256	0.329
Լիթիում	մկգ/լ	1.492	0.725	0.260	0.301	0.235	0.064	0,240	0.477	0.068	0.164	0.201	0.384
Բերիլիում	մկգ/լ	0.011	0.010	0.008	0.005	0.004	0.003	0,004	0.001	0.001	0.002	0.001	0.005
Բոր	մկգ/լ	5.04	2.69	1.42	5.97	8.83	2.43	13,34	10.22	2.37	3.00	1.96	5.21
Ալյումին	մկգ/լ	18.5	25.9	22.7	136.0	35.1	14.5	64,0	38.2	21.6	9.3	70.9	41.5
Տիտան	մկգ/լ	1.74	1.91	1.29	7.53	1.45	0.78	2,23	3.83	1.40	0.74	7.63	2.77
Վանադիում	մկգ/լ	0.851	0.375	0.338	0.902	0.575	0.292	1,069	1.103	0.765	0.489	1.047	0.710
Քրոմ	մկգ/լ	0.897	0.531	0.188	0.507	0.271	0.195	0,608	0.207	0.110	0.158	0.339	0.365
Երկաթ	մկգ/լ	63.0	82.1	39.8	110.2	61.4	36.7	61,4	57.4	30.5	24.2	88.6	59.6
Մանգան	մկգ/լ	5.38	3.01	6.07	11.81	6.0	4.00	6,93	11.31	6.67	3.47	10.65	6.86
Կոբալտ	մկգ/լ	0.089	0.051	0.081	0.170	0.080	0.045	0,103	0.139	0.072	0.073	0.159	0.097
Նիկել	մկգ/լ	1.48	0.79	0.76	0.90	0.53	0.23	1,00	0.76	0.52	0.59	1.08	0.79
Պղինձ	մկգ/լ	7.14	8.03	4.40	2.57	1.39	1.55	2,49	2.82	0.98	1.70	1.54	3.15
Ցինկ	մկգ/լ	40.8	37.6	26.0	22.2	9.5	10.3	8.5	12.9	12.3	21.0	21.2	20.2
Արսեն	մկգ/լ	0.44	0.089	0.101	0.246	0.104	0.089	0,267	0.159	0.070	0.075	0.116	0.133
Սելեն	մկգ/լ	0.13	0.09	0.31	0.19	0.24	0.22	0,29	0.04	0.13	0.17	0.12	0.18
Ստրոնցիում	մկգ/լ	7.18	4.18	5.29	18.89	10.70	5,64	17.03	15.00	5.21	6.67	7.33	9.38
Մոլիբդեն	մկգ/լ	0.593	0.689	0.914	2.443	0.839	0,965	3.639	0.832	0.393	0.821	0.589	1.156
Կադմիում	մկգ/լ	0.066	0.101	0.091	0.061	0.041	0.027	0,049	0.039	0.033	0.047	0.081	0.058
Անագ	մկգ/լ	0.117	0.105	0.042	0.025	0.043	0.035	0,065	0.057	0.022	0.070	0.080	0.060
Ծարիր	մկգ/լ	0.118	0.081	0.105	0.168	0.073	0,065	0.136	0.165	0.095	0.075	0.165	0.113
Բարիում	մկգ/լ	3.07	1.47	4.96	7.57	4.52	3,40	7.76	7.39	4.94	3.80	3.33	4.74
Կապար	մկգ/լ	0.52	0.89	1.41	1.44	0.63	0,15	0.86	1.01	0.42	0.36	1.21	0.81
Բիսմութ	մկգ/լ	0.0085	0.0220	0.0048	0.0085	0.005	0.00010	0,0013	0.0046	0.00010	-	-	0.006

Ամբերդ գյուղի կայանի հարակից տարածքի տեղումներում (ձյուն, անձրև, ձնախառն անձրև) վերահսկվող նյութերի պարունակությունը, 2017թ.

Վերահսկվող նյութեր	Չափման միավոր	Միջին ամսական և միջին տարեկան կոնցենտրացիաներ								
		մարտ	ապրիլ	մայիս	հունիս	օգոստոս	հոկտեմբեր	նոյեմբեր	դեկտեմբեր	տարեկան
Զրաձնային ցուցիչ	-	6.31	6.73	6.89	6.88	7.38	6.87	6.38	6.03	6.68
Նիտրատ իոն	մգ/լ	1.96	2.97	2.97	2.39	5.37	4.22	2.09	1.12	2.89
Սուլֆատ իոն	մգ/լ	3.27	4.06	2.01	1.99	9.35	4.80	3.24	0.80	3.69
Քլորիդ իոն	մգ/լ	2.02	0.47	0.27	0.33	0.95	0.73	0.55	0.71	0.75
Ամոնիում իոն	մգ/լ	1.23	1.63	1.12	1.36	2.51	1.46	1.40	0.34	1.38
Ֆտորիդ իոն	մգ/լ	0.007	0.005	0.011	0.005	0,050	0.009	0.058	0.250	0.049
Էլեկտրահաղորդականություն	մկՍմ/սմ	21.5	36.2	23.9	27.0	91,1	44.7	23.6	18.6	35.8
Ընդհանուր ֆոսֆոր	մգ/լ	0.02	0.05	0.11	0.08	0,06	0.09	0.05	0.04	0.06
Նատրիում	մգ/լ	0.76	0.45	0.23	0.12	0,49	0.35	0.28	0.43	0.39
Կալիում	մգ/լ	1.04	0.29	0.21	0.29	0,41	0.34	0.20	0.60	0.42
Կալցիում	մգ/լ	0.97	3.93	2.76	2.77	11,53	6.46	1.47	1.78	3.96
Մագնեզիում	մգ/լ	0.144	0.544	0.187	0.138	0,485	0.272	0.103	0.177	0.256
Լիթիում	մկգ/լ	0.143	0.441	0.124	0,059	0,213	0.190	0.044	0.237	0.181
Բերիլիում	մկգ/լ	0.011	0.036	0.006	0,001	0,000	0.001	0.006	0.005	0.008
Բոր	մկգ/լ	1.09	4.22	4.31	3,46	15,96	5.75	3.98	0.61	4,92
Ալյումին	մկգ/լ	144.4	547.2	91.7	56,1	112,2	37.9	16.2	146.4	144.0
Տիտան	մկգ/լ	3.72	13.04	2.59	1,04	2.02	2.17	0.81	3.19	3.57
Վանադիում	մկգ/լ	0.460	1.446	0.607	0,504	2.649	1.191	0.521	0.528	0.988
Քրոմ	մկգ/լ	0.447	1.368	0.307	0,158	0.497	0.204	0.182	0.472	0.454
Երկաթ	մկգ/լ	97.2	460.5	96.8	44,9	129.7	50.1	33,6	123.1	129.5
Մանգան	մկգ/լ	5.60	20.89	6.08	7,07	17.40	3.68	3.20	6.39	8.79
Կոբալտ	մկգ/լ	0.116	0.469	0.104	0,081	0.178	0.046	0.041	0.159	0.149
Նիկել	մկգ/լ	3.36	3.06	0.48	0,16	1.13	0.35	0.40	1.24	1.27
Պղինձ	մկգ/լ	4.19	3.01	0.81	0,71	3.47	0.96	0.61	2.04	1.97
Ցինկ	մկգ/լ	21.2	24.5	5.0	1,6	6.4	4.2	6.8	13.5	10.4
Արսեն	մկգ/լ	0.148	0.297	0.124	0,125	0.255	0.167	0.092	0.083	0.161
Սելեն	մկգ/լ	0.24	0.24	0.23	0,22	0.42	0.23	0.17	0.13	0.24
Ստրոնցիում	մկգ/լ	3.245	14.755	8.015	6,199	29.481	15.690	4.946	4.002	10.792
Մոլիբդեն	մկգ/լ	0.733	1.292	2.224	0,557	1.083	1.330	0.374	0.195	0.974
Կադմիում	մկգ/լ	0.076	0.067	0.026	0,015	0.050	0.026	0.040	0.055	0.044
Անագ	մկգ/լ	0.082	0.048	0.034	0,012	0.041	0.023	0.042	0.078	0.045
Ծարիր	մկգ/լ	0.421	0.188	0.089	0,079	0.150	0.135	0.087	0.052	0.150
Բարիում	մկգ/լ	5.68	12.47	3.23	2,87	9.93	5.47	2.49	5.30	5.93
Կապար	մկգ/լ	2.00	8.46	0.63	0,04	1.03	0.53	0.31	1.62	1.83
Բիսմութ	մկգ/լ	0.0090	0.0277	0.011	0,249	0.002	0,008	-	-	0.051

5.6.1.2. Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում: 2017թ. մակերևութային ջրերի նմուշառ կատարվել է հանրապետության 43 զետեղի, Արփա-Սևան ջրատարի, Արփի լճի, Ախուրյանի, Ապարանի, Ագատի, Կեչուտի ջրամբարների, Երևանյան և Սևանա լճերի 131 դիտակետերում: Վերցված 949 փորձանմուշներում որոշվել է 45-ական ցուցանիշ:

ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2017թ.

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
Հյուսիսային	Դեբեդ	Փամբակ	1	Հարթագյուղ գյուղից 0.5 կմ վերև	3	3	Վանադիում, երկաթ, կախյալ նյութեր	
			2	ք.Սպիտակից 0.5 կմ ներքև	3	3	Նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
			3	ք.Վանաձորից 0.6 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն	
			4	ք.Վանաձորից 4.5 կմ ներքև	3	5	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ նյութեր	
		4	Նիտրիտ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ					
		5	Ամոնիում իոն					
		Դեբեդ	Չորագետ	5	Մարցիգետի թափման կետից 0.5 կմ ներքև	3	3	Երկաթ
				6	ք.Այրումից 0.5 կմ վերև	3	5	Երկաթ
						4		Կախյալ նյութեր
		5	Մոլիբդեն					
		7	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	5	Երկաթ, կախյալ նյութեր		
				5		Մոլիբդեն		
		8	ք.Ստեփանավանից 0.5 կմ վերև	2	2	-		
	Տաշիր	Մարցիգետ	11	Միխայելովկա գյուղից 0.5 կմ վերև	3	4	ԹՔՊ	
			4	Երկաթ, կախյալ նյութեր				
	12	Սարատովկա գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, երկաթ, կախյալ նյութեր			
	13	Գետաբերան	2	2	-			
	Ախթալա	Գետաբերան	14	Գետաբերան	3	5	Ամոնիում, երկաթ, կալցիում, բերիլիում, ընդհանուր լուծված աղեր	
					4		Մոլիբդեն, կոբալտ	
					5		Ֆինկ, պղինձ, կադմիում, մանգան, սուլֆատ իոն, կախյալ նյութեր	
	Գարգառ	Գետաբերան	210	Կուրթան գյուղի շրջանում	2	2	-	
342			Ակունք	3	3	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում		
Շնող	Գետաբերան	343	Գետաբերան	3	5	Պղինձ, կալցիում		
				4		Նիտրիտ իոն, երկաթ, սուլֆատ իոն		
				5		Մոլիբդեն, կախյալ նյութեր		
Աղստև	Աղստև	15	ք.Դիլիջանից 1.2 կմ վերև	2	2	-		
		16	ք.Դիլիջանից 0.5 կմ ներքև	2	2	-		
		17	ք.Իջևանից 1 կմ վերև	3	3	Երկաթ, կախյալ նյութեր		
		18	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	3	Նիտրիտ իոն, երկաթ, կախյալ նյութեր		
	Գետիկ	Գետաբերան	19	ք.Ճամբարակից 0.5 կմ վերև	3	4	ԹՔՊ, ալյումին	
4			Երկաթ, կախյալ նյութեր					
20	Գետաբերան	2	2	-				
Ախուրյանի	Ախուրյան	Ախուրյան	31	Ամասիա գյուղից 0.5 կմ վերև	3	4	Կախյալ նյութեր	
					4		Երկաթ	
			32	Ամասիա գյուղից 1 կմ ներքև	3	4	Ամոնիում իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ նյութեր	
					4		Ֆոսֆատ իոն, երկաթ	
			33	ք.Գյումրիից 0.8 կմ վերև	3	4	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն	
4	Երկաթ, կախյալ նյութեր							

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր			
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական				
Ախուրյան	Ախուրյան	Ախուրյան	34	ք.Գյումրիից 5 կմ ներքև	3	4	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, երկաթ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր			
					4		Նիտրիտ իոն, կախյալ նյութեր			
				35	Երվանդաշատ գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, երկաթ, կախյալ նյութեր		
		Աշոցք	36	Արտաշեն գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-			
			37	Գետաբերան	3	3	Արսեն, կախյալ նյութեր			
		Կարկաչուն		38	Գետաբերան	3	5	ԹՎՊ5, ԹՔՊ, նիտրատ իոն, մանգան, կալցիում, կալիում, նատրիում, բոր, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր լուծված աղեր, կախյալ նյութեր		
						4		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն		
						5		Նիտրիտ իոն		
	Մեծամոր	Մեծամոր	40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	3	4	Լուծված թթվածին, ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մանգան, կալցիում, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր			
					4		Ֆոսֆատ իոն			
			41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք	3	4	Լուծված թթվածին, ԹՔՊ, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր			
					4		Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան			
	42	Ռանչապար գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	4	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր					
			4		Բոր					
Հրազդան	Քասախ		43	ք.Ապարանից 0.5 կմ վերև	2	2	-			
					3					
					44		ք.Ապարանից 0.5 կմ ներքև	4	5	ԹՎՊ5, ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, երկաթ
								5		Ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
					45		ք.Աշտարակից 1 կմ վերև	3	3	Ամոնիում իոն
		46	ք.Աշտարակից 3.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում				
		47	Գետաբերան	3	4	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ				
				4		Նիտրատ իոն				
		Գեղարոտ		48	Արագած գյուղից 0.5 կմ վերև	3	5	Ցինկ, նիկել, երկաթ, բոր, ալյումին		
						5		Մանգան, կոբալտ		
	49			Գետաբերան	3	3	Երկաթ			
	Հախվերդ		50	Փարպի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր			
									ԹՔՊ	
	Հրազդան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	51	Գեղամավան գյուղի մոտ	3	3	Ֆոսֆատ իոն			
3					Ֆոսֆատ իոն					
4					Մանգան, կալիում					
52			Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	5	5	Վանադիում				
				3		Ֆոսֆատ իոն, մանգան				
				4		Կալիում				
53			Արգել գյուղից 0.5 կմ ներքև	5	5	Վանադիում				
				3		Կոբալտ, երկաթ, նատրիում				
54	Արգնի ՀԷԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	5	Մանգան, կալիում						
		4		Վանադիում						
		5		Վանադիում						

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
Հրազդան	Հրազդան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	55	ք.Երևանից 6 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ	3	5	Կոբալտ, երկաթ, նատրիում, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր, կախյալ նյութեր ԹՔՊ. կալիում Լուծված թթվածին, ԹԿՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
					4			
					5			
			56	Գետաբերան	3	5		Լուծված թթվածին, ԹՔՊ, նիտրատ իոն, կոբալտ, կալցիում, նատրիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, կալիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն Ամոնիում իոն, վանադիում
					4			
					5			
		225	Գեղանիստ գյուղի մոտ	3	5	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, մանգան, կոբալտ, երկաթ, նատրիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, կալիում Վանադիում		
				4				
				5				
		Գետառ	59	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, կոբալտ, կալիում, նատրիում, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր Մանգան, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, սուլֆատ իոն Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում	
					4			
					5			
	Մարմարիկ	Մարմարիկ	57	Հանքավան գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			58	Գետաբերան	3	5	Վանադիում, երկաթ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր Ֆոսֆատ իոն, մանգան Ամոնիում իոն	
					4			
5								
Տանձաղբյուր	Տանձաղբյուր	311	ք.Մաղկաձորից վերև	3	3	Մանգան, վանադիում, երկաթ, ալյումին		
		312	ք.Մաղկաձորից ներքև	3	5	Կոբալտ, երկաթ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում Ամոնիում իոն, մանգան		
4								
5								
Սևան	Չկնագետ	Չկնագետ	60	Սեմյոնովկա գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			61	Գետաբերան	2	2	-	
	Մասրիկ	Մասրիկ	62	Վերին Շորժա գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			63	Գետաբերան	3	5	Ֆոսֆատ իոն, կոբալտ Վանադիում	
					5			
	64	Հանքավայրից 0.5 կմ վերև	2	2	-			
Սոթք	Սոթք	65	Գետաբերան	3	3	Նիտրատ, վանադիում, ալյումին, ծարիր, կախյալ նյութեր		

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
Սևան	Վարդենիսի լեռներից սկսվող գետեր	Կարճաղբյուր	66	Աղբյուրաձոր գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			67	Գետաբերան	3	3	Մոլիբդեն, վանադիում	
		Վարդենիս	69	Վարդենիսի գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			70	Գետաբերան	3	4	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	
		Մարտունի	71	Գեղիովիտ գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			72	Գետաբերան	3	3	Ֆոսֆատ իոն	
	Գեղամա լեռներից սկսվող գետեր	Արգիճի	73	Լեռնակերտ գյուղից 0.5 կմ վերև	3	3	Երկաթ	
			74	Գետաբերան	3	3	Երկաթ	
		Ծակքար	75	Գետաբերան	3	3	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ	
		Շողվակ	76	Գետաբերան	3	3	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ	
		Գավառագետ	77	Ծաղկավան գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			78	Գետաբերան	3	4	Նիտրատ իոն, մոլիբդեն, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
	Արարատյան	Վեղի	Վեղի	80	Ուրցաձոր գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-
				82	ք.Արարատից 2 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, ալյումին, կախյալ նյութեր
Արփա		Արփա	83	ք.Ջերմուկից 0.5 կմ վերև	3	3	Երկաթ	
			84	ք.Վայքից 0.5 կմ վերև	3	3	Երկաթ	
			85	ք.Վայքից 0.5 կմ ներքև	3	4	Երկաթ, սուլֆատ իոն	
			86	ք.Եղեգնաձորից 0.5 կմ վերև	4	4	Մոլիբդեն	
			87	Արենի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Մոլիբդեն, երկաթ	
			88	Շատին գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Մոլիբդեն, երկաթ	
Արփա-Սևան ջրատար		68	Շովինար գյուղից 0.7 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն, վանադիում, երկաթ, մոլիբդեն, մանգան		
Հարավային		Մեղրիգետ	Մեղրի	89	ք.Մեղրիից 0.5 կմ վերև	3	3	Մանգան, ալյումին, կախյալ նյութեր
	90			Գետաբերան	3	3	Նիտրիտ իոն, ալյումին, կախյալ նյութեր	
	Կարճևան		344	Գետաբերան	3	5	Ամոնիում, պղինձ, բերիլիում, սելեն, ընդհանուր լուծված աղեր	
	Ողջի	Ողջի	Ողջի	91	ք.Քաջարանից 1.7 կմ վերև	4	5	ԹԿՊ5, վանադիում, կոբալտ, երկաթ, կալիում, նատրիում, ալյումին, ընդհանուր ֆոսֆոր
				92	ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև	5	5	ԹՔՊ, մոլիբդեն, մանգան, ծարիր, սուլֆատ իոն, կախյալ նյութեր
				93	ք.Կապանից 0.8 կմ վերև	2	2	-
				94	ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև	3	5	Ֆոսֆատ իոն, մանգան, կոբալտ, երկաթ, ալյումին, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
				95	ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև	4	5	Մոլիբդեն
96	ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև	5	5	Ամոնիում իոն				
97	ք.Կապանից 0.8 կմ վերև	3	3	Մոլիբդեն, երկաթ				

5.ՄՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հարավային	Ողջի	Ողջի	94	ք.Կապանից 6.8 կմ ներքև	3	5	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ցինկ, պղինձ, կադմիում, վանադիում, երկաթ
					4		Ալյումին, սուլֆատ իոն, կախյալ նյութեր
					5		Մոլիբդեն, մանգան, կոբալտ, կալիում, ծարիր
		Արծվանիկ	95	Պոչամբարից 0.5 կմ վերև	3	4	Վանադիում, կոբալտ, երկաթ
					4		Ալյումին
			96	Գետաբերան	3	5	ԹՎՊ, նիտրիտ իոն
		4	Վանադիում, կոբալտ, երկաթ, ալյումին, սուլֆատ իոն, կախյալ նյութեր				
		5	Մոլիբդեն, մանգան, կալիում, ծարիր				
		Գեղի	Գեղի	97	Աջաբաջ գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2
	98			Գետաբերան	3	3	Մոլիբդեն, երկաթ
	Որոտան	Որոտան	99	Գորայք գյուղից 0.5 կմ վերև	3	3	Երկաթ
			100	ք.Սիսիանից 1 կմ վերև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում, երկաթ
			101	ք.Սիսիանից 2 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, երկաթ
			102	Տաթև ՀԷԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	3	Մոլիբդեն, մանգան, երկաթ
	Սիսիան	Սիսիան	103	Արևիս գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-
104			Գետաբերան	3	3	Մոլիբդեն	
Գորիս	Գորիսգետ	106	ք.Գորիսից 3 կմ վերև	2	2	-	
		107	ք.Գորիսից 1.5 կմ ներքև	3	5	ԹՎՊ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
				4		Նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	
5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն						

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2017թ.

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Ջրի քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութեր
			ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Արփի լճի ջրամբար	109	Ամբարտակի մոտ	2	2	-
Ախուրյանի ջրամբար	110	Ամբարտակի մոտ	2	2	-
Ապարանի ջրամբար	111	Ամբարտակի մոտ	2	2	-
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	3	4	ԹՎՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ նյութեր
			4		Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն
Ազատի ջրամբար	113	Ամբարտակի մոտ	2	2	-
Կեչուտի ջրամբար	114	Ամբարտակի մոտ	2	2	-

Արաքս գետի ջրի որակի մշտադիտարկման արդյունքները, 2017թ.

Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	ՄԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները											
		Թ-ՔՊ, ՄԹԿ=30մգ/լ	ամոնիում իոն, ՄԹԿ=0.39 մգ/լ	նիտրիտ իոն, ՄԹԿ= 0.024 մգ/լ	սուլֆատ իոն, ՄԹԿ= 100 մգ/լ	Ցինկ, ՄԹԿ=0.01 մգ/լ	պղինձ, ՄԹԿ= 0.001 մգ/լ	քրոմ, ՄԹԿ= 0.001մգ/լ	մանգան, ՄԹԿ= 0.01 մգ/լ	վանադիում, ՄԹԿ= 0.001 մգ/լ	երկաթ, ՄԹԿ=0.5 մգ/լ	ալյումին, ՄԹԿ= 0.04 մգ/լ	սելեն, ՄԹԿ= 0.001 մգ/լ
25	Սուրմայու գյուղի դիմաց	-	-	-	-	-	2.5	2.5	1.4	8.9	-	4.2	1.6
26	Հրազդան գետի թափման կետից վերև	-	3.5	4.4	1.3	-	2.4	5.3	3.2	13.9	-	3.3	1.7
27	Հրազդան գետի թափման կետից ներքև	-	4.5	6.5	1.4	-	2.5	5.6	3.4	15.1	-	2.5	2.0
28	Արմաշ գյուղից 0.5 կմ ներքև	-	-	6.5	1.4	-	3.0	6.1	4.2	15.4	-	8.1	1.9
29 (համապատասխանում է ՀՄԿ (Հայաստանյան մոնիթորինգի կայան)-1-ին)	ք.Ագարակից 2 կմ հարավ	-	-	1.4	1.9	-	4.7	7.3	8.3	14.6	1.9	13.0	4.9
ԻՄԿ-1 (Իրանական մոնիթորինգի կայան)	ՀՄԿ-1-ի դիմաց իրանական ափ	1.2	-	1.6	2.2	-	5.0	9.2	7.4	17.1	1.7	7.7	2.8
30 (ՀՄԿ-2)	ք.Ագարակից 2.5 կմ հարավ-արևելք	-	-	1.6	2.0	1.3	80.0	8.1	10.7	16.1	2.3	16.0	6.1
ԻՄԿ-3	ՀՄԿ-2-ի դիմաց իրանական ափ	1.3	-	1.5	2.2	-	4.7	9.7	5.5	17.3	1.5	7.6	2.8
ՀՄԿ-3	Մեղրիի գետի թափման կետից վերև	1.2	-	1.2	1.7	-	15.5	6.4	6.6	13.3	2.0	11.2	5.2
ՀՄԿ-6	Շվանիձոր գյուղից ներքև	1.2	-	1.3	1.7	-	20.0	7.5	11.6	16.9	3.9	20.9	4.0

Արաքս գետի հատակային նստվածքի մշտադիտարկման արդյունքները 2017թ. հուլիս-նոյեմբեր

գ/կգ

Դիտակետ	Ամիս	ՄԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները						
		ալյումին	երկաթ	մանգան	նիկել	պղինձ	արսեն	մոլիբդեն
ՀՄԿ-1	հուլիս	3.25	6.81	0.3483	0.1072	0.0273	0.0052	0.0003
	սեպտեմբեր	8.85	10.93	0.6172	0.1751	0.0488	0.0106	0.0007
	նոյեմբեր	23.37	36.66	0.5696	0.1464	0.0406	0.0101	0.0006
ՀՄԿ-2	սեպտեմբեր	22.96	22.88	0.4576	0.0318	0.5913	0.0094	0.0181
	նոյեմբեր	51.14	20.39	0.4637	0.0077	0.4487	0.0043	0.0453
ՀՄԿ-3	սեպտեմբեր	25.34	10.93	0.3696	0.0358	0.5928	0.0064	0.0371
	նոյեմբեր	48.24	93.78	0.5617	0.0268	1.5583	0.0162	0.0991
ԻՄԿ-1	հուլիս	0.39	3.08	0.3076	0.1002	0.0258	0.0066	0.0004
	սեպտեմբեր	2.54	4.82	0.4402	0.1288	0.0424	0.0126	0.0007
	նոյեմբեր	38.51	52.93	0.6989	0.1329	0.0405	0.0119	0.0006
ԻՄԿ-3	սեպտեմբեր	29.41	22.62	0.7188	0.1118	0.0508	0.0134	0.0006
	նոյեմբեր	22.57	31.65	0.4966	0.1296	0.0359	0.0090	0.0004
ԻՄԿ-5	հուլիս	3.78	5.16	0.1295	0.0402	0.1245	0.0025	0.0056
	սեպտեմբեր	35.34	17.14	0.5488	0.0141	0.3662	0.0070	0.0159
	նոյեմբեր	74.33	41.53	0.7678	0.0173	0.6045	0.0067	0.0419

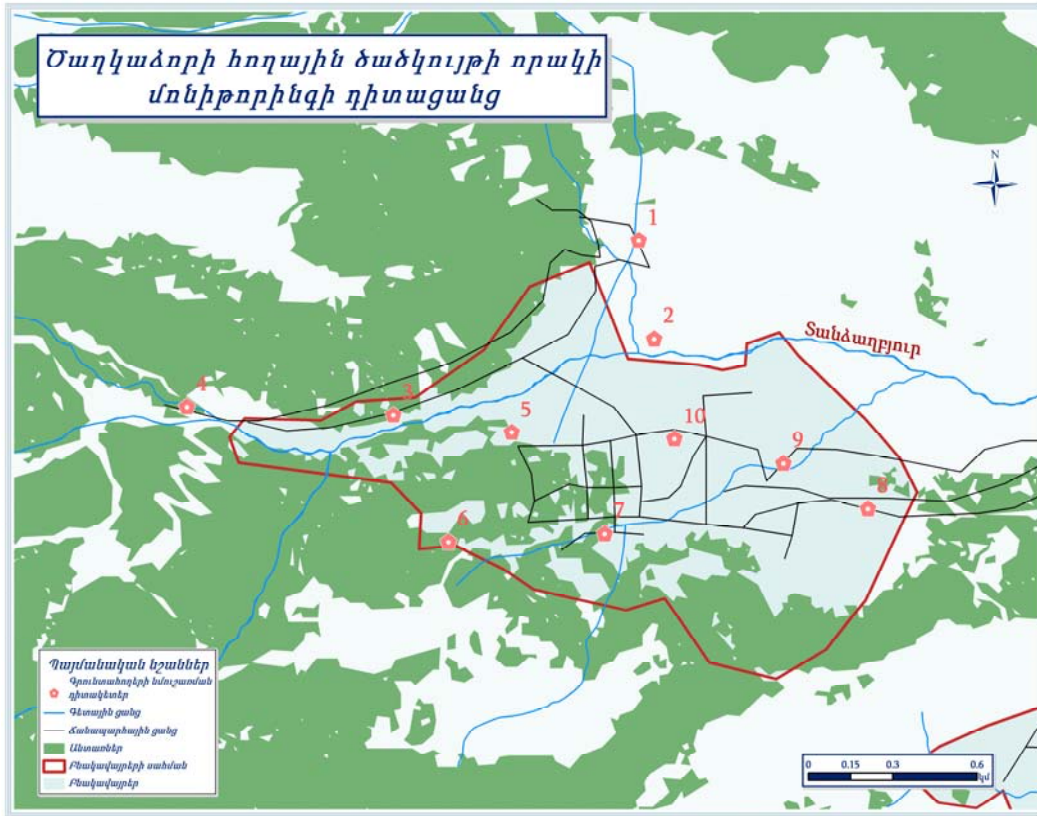
Սևանա լճի ջրի որակի մշտադիտարկման արդյունքները, 2017թ.

Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները						
		ԹԿՊՏ. ՍԹԿ=3 մգ/լ	ԹՔՊ ՍԹԿ=30 մգ/լ	Պիինձ ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	Քրոմ ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	Վանադիում ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	Մագնեզիում ՍԹԿ=0.04 մգ/լ	Սելեն ՍԹԿ=0.001 մգ/լ
115	3.5 կմ թերակղզուց դեպի արևելք, մակերևույթից	-	-	-	2.7	5.4	-	6.6
	3.5 կմ թերակղզուց դեպի արևելք, 7 մ խորությունից	1.3	-	-	2.9	5.2	-	6.5
	3.5 կմ թերակղզուց դեպի արևելք, 30 մ խորությունից	1.3	-	-	2.5	5.2	-	6.3
116	70° ազիմուտով թերակղզուց, մակերևույթից	1.3	-	-	2.4	5.4	-	6.4
	70° ազիմուտով թերակղզուց, 7մ խորությունից	-	-	-	2.5	5.3	-	6.4
	70° ազիմուտով թերակղզուց, 30մ խորությունից	1.3	1.3	-	2.8	5.3	1.2	6.5
118	0.5 կմ Շորժա գյուղից դեպի հարավ-արևմուտք, մակերևույթից	1.3	-	-	2.4	5.2	-	6.2
	0.5 կմ Շորժա գյուղից դեպի հարավ-արևմուտք, 7 մ խորությունից	-	-	-	2.2	5.1	-	6.2
125	1 կմ Կարճաղբյուր գետի գետաբերանից դեպի արևմուտք, մակերևույթից	-	1.3	-	3.4	5.5	1.2	6.8
	1 կմ Կարճաղբյուր գետի գետաբերանից դեպի արևմուտք, 7 մ խորությունից	-	1.3	-	3.1	5.6	1.2	6.7
	1 կմ Կարճաղբյուր գետի գետաբերանից դեպի արևմուտք, 30 մ խորությունից	-	-	-	3.0	5.6	1.2	6.6
130	7 կմ Նորադուս գյուղից դեպի հյուսիս-արևմուտք, մակերևույթից	-	1.4	-	3.2	5.4	1.2	6.8
	7 կմ Նորադուս գյուղից դեպի հյուսիս-արևմուտք, 7 մ խորությունից	-	1.3	-	2.9	5.6	1.2	6.9

5.6.1.3. Հողային ծածկույթի որակի մշտադիտարկում: 2017թ. Ծաղկաձոր քաղաքում հողում մետաղների պարունակության գնահատման նպատակով վերցվել է հողային ծածկույթի 30 փորձանմուշ:

Ծաղկաձորի հողային ծածկույթի որակի մշտադիտարկման արդյունքներն ըստ դիտակետերի, 2017թ.

Վերահսկվող նյութեր	ՍԹԿ	Կոնցենտրացիա									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Լիթիում	0.032	0.019	0.013	0.022	0.016	0.023	0.015	0.015	0.013	0.022	0.018
Նատրիում	-	7.64	6.83	15.25	8.17	12.91	12.94	8.21	5.48	10.29	5.78
Մագնեզիում	-	4.43	2.96	6.21	3.93	5.65	1.90	4.07	1.26	4.26	4.14
Կալիում	-	9.47	12.48	31.52	14.17	15.97	17.69	11.32	7.79	15.78	12.16
Կալցիում	-	10.06	9.79	16.21	10.77	13.62	6.93	11.61	2.61	8.47	13.35
Վանադիում	0.15	0.107	0.113	0.109	0.098	0.089	0.113	0.116	0.127	0.140	0.097
Քրոմ	0.006	0.087	0.063	0.068	0.069	0.075	0.062	0.076	0.086	0.102	0.087
Երկաթ	-	28.38	22.71	35.06	25.46	30.39	21.82	26.48	21.73	31.55	24.67
Մանգան	-	0.5687	0.5097	0.7990	0.6108	0.8422	0.4077	0.5521	0.3495	0.6569	0.5784
Կոբալտ	0.005	0.020	0.019	0.021	0.017	0.019	0.017	0.020	0.022	0.024	0.018
Նիկել	0.004	0.069	0.062	0.059	0.076	0.071	0.073	0.062	0.098	0.169	0.089
Պիինձ	0.003	0.041	0.043	0.044	0.042	0.046	0.041	0.043	0.046	0.068	0.070
Ցինկ	0.023	0.071	0.086	0.107	0.107	0.135	0.090	0.085	0.097	0.178	0.241
Արսեն	0.002	0.0072	0.0104	0.0075	0.0071	0.0051	0.0094	0.0103	0.0101	0.0109	0.0097
Ստրոնցիում	-	0.132	0.123	0.344	0.148	0.278	0.146	0.128	0.036	0.114	0.126
Մոլիբդեն	-	0.0012	0.0016	0.0035	0.0016	0.0016	0.0021	0.0015	0.0012	0.0019	0.0015
Կադմիում	-	0.0004	0.0004	0.0005	0.0006	0.0007	0.0006	0.0003	0.0006	0.0011	0.0008
Ծարիր	0.0045	0.0007	0.0007	0.0009	0.0007	0.0006	0.0007	0.0009	0.0009	0.0009	0.0017
Բարիում	-	0.239	0.193	0.557	0.285	0.465	0.281	0.223	0.066	0.230	0.242
Կապար	0.32	0.021	0.023	0.042	0.029	0.029	0.028	0.024	0.026	0.049	0.063

5.6.2. 2018թ. հունվար ամսվա շրջակա միջավայրի աղտոտվածության մշտադիտարկում: Ըստ ՀՀ բնապահպանության նախարարության տեղեկատվության, ՀՀ շրջակա բնական միջավայրը 2018թ. հունվարին ունեցել է հետևյալ բնութագիրը.

5.6.2.1. Օդային ավազանի որակի մշտադիտարկում: Հունվար ամսին ՀՀ բնակավայրերի օդային ավազանի որակի ակտիվ նմուշառմամբ մշտադիտարկման միջոցառումներ են իրականացվել 15 ստացիոնար դիտակայաններում: Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման միջոցով վերցվել է օդի 1 011 փորձանմուշ, պասիվ նմուշառման 197 դիտակետից՝ օդի 1 404 փորձանմուշ: Երևան և Ալավերդի քաղաքների ավտոմատ դիտակայանների միջոցով կատարվել է օդի համապատասխանաբար 24 233 և 10 659 դիտարկում:

Դիտարկման համակարգում ընդգրկված ՀՀ բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները, 2018թ. հունվար

	Դիտակայանների և դիտակետերի քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերի միջին տարեկան կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹՎ-ից
ք.Երևան	48	ընդհանուր փոշի	25 060	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի օքսիդներ		
		ածխածնի մոնօքսիդ		
		գետնամերձ օզոն		
ք.Գյումրի	25	ընդհանուր փոշի	163	...
		ծծմբի երկօքսիդ		ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

	Դիտակայանների և դիտակետերի քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշ- ների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերի միջին տարեկան կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Վանաձոր	27	ընդհանուր փոշի	407	1.7 անգամ
		ծծմբի երկօքսիդ		1.5 անգամ
		ազոտի երկօքսիդ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Ալավերդի	45	ընդհանուր փոշի	11 167	2.8 անգամ
		ծծմբի երկօքսիդ		2.2 անգամ
		ազոտի օքսիդներ		ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ածխածնի մոնօքսիդ		
ք.Հրազդան	18	ընդհանուր փոշի	207	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Արարատ	13	ընդհանուր փոշի	119	...
		ծծմբի երկօքսիդ		ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Չարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ	80	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ	44	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ	60	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Ծաղկաձոր	15	ընդհանուր փոշի	186	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		

Ծաղկաձոր քաղաքի տեղումներում (ձյուն) վերահսկվող որոշ նյութերի
պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2018թ. հունվար

Նմուշառման ամսաթիվը	Ցուցանիշներ						
	Ջրածնային ցուցիչ (pH)	Տեսակարար էլեկտ- րահաղորդակա- նություն, (μՄհմ/սմ)	Սուլֆատ իոն	Քլորիդ իոն	Նիտրատ իոն	Ֆտորիդ իոն	Ամոնիում իոն
18	6.3	21.9	4.61	3.00	2.70	0.009	0.22
19	6.2	21.4	3.85	2.30	4.80	0.010	0.48
25	6.6	42.4	5.16	0.94	4.56	0.005	1.27

5.6.2.2. Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում: Հունվարին մակերևութային ջրերի նմուշառ կատարվել է հանրապետության 5 գետերի և Երևանյան լճի 12 դիտակետերում: Վերցված 12 փորձանմուշներում որոշվել է 45-ական ցուցանիշ:

ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ
վերահսկվող նյութերի, 2018թ. հունվար

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Ախուրյան	Մեծամոր	Մեծամոր	40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	3	3	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան
			41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք	3	3	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան
			42	Ռանչպար գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
Հրազդան	Քասախ	Քասախ	47	Գետաբերան	3	3	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում	
			52	Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	5	ԹԿՊ, ԹՔՊ, մանգան	
					4		Կալիում	
					5		Վանադիում	
			53	Արգել գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	5	ԹԿՊ5, ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, կալիում	
					4		Մանգան	
					5		Վանադիում	
			54	Արգնի ՀԷԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	5	ԹԿՊ5, նիտրատ իոն, կալիում	
					5		Վանադիում	
			55	ք.Երևանից 6 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ	3	5	Կոբալտ, երկաթ, ալյումին, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր, կախյալ նյութեր	
					4		ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, կալիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան	
			56	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, կալիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր	
							4	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան
							5	Վանադիում
Հրազդան	Հրազդան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	225	Գեղանիստ գյուղի մոտ	3	5	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, մանգան, կալիում, նատրիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր	
					4		Լիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն	
					5		Վանադիում	
			59	Գետաբերան	3	5	ԹԿՊ5, մանգան	
					4		ԹՔՊ, կալիում	
					5		Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
	Մարմարիկ	Մարմարիկ	58	Գետաբերան	3	5	ԹԿՊ5, կոբալտ, երկաթ	
					4		Վանադիում, կալիում	
					5		ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ նյութեր	
	Տանձաղբյուր	Տանձաղբյուր	312	ք.Ծաղկաձորից ներքև	3	5	ԹԿՊ5, ԹՔՊ, կոբալտ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
					4		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում	
					5		Մանգան	

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2018թ. հունվար

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
			ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	3	3	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ